

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1942.

Första kammaren.

Nr 2.

Torsdagen den 15 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Rosander* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 11, med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1925 (nr 338) om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring;

nr 12, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord; och

nr 13, om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden.

Herr **talmannen** yttrade: Innan de nu förestående valen företagas, ber jag att för kammaren få uppläsa första paragrafen i Kungl. Maj:ts stadga om val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

»Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka före namnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälle den dock för övriga namn.»

Företogs val av åtta ledamöter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 108 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Sandler,

» Åkerberg,

» Johansson, Johan Bernhard,

» Undén,

» Gränebo,

» Bårg, Johan,

» Anderson, Axel Ivar,

» Larsson, Sam.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

Anställdes val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 90 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Karlsson, Oscar Gottfrid,
» Sandegård,
» Holmström,
» Källman,
» Andersson, Per,
» Ström, Fredrik,
» Herlitz,
» Björck,
» Johanson, Karl August,
» Gustavson, John.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 85 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Nilsson, Johan i Malmö,
» Olsson, Oscar,
» Johansson, Johan Bernhard,
» Pauli,
» Gränebo,
» Ström, Torsten,
» Nilsson, Bernhard,
» Bäckström,
» Lindström,
» Larsson, Sven,
» Heiding,
» André.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 76 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Bärge, Johan,
» Wahlmark,
friherre Lagerfelt,
herr Sjödahl,
» Egnell,
» Ekman,
» Bengtsson,
» Andersson, Elon,
» Ericson, Frans,
» Velandér.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 69 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Akerberg,
» Berling,
» Nordborg,
» Sandén,
» Friggeråker,
» Sundvik,
» von Horn,
» Ohlin.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 71 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom tre upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Schlyter,
» Wagnsson,
» Johanson, Karl Emil,
» Branting,
» Eskhult,
» Olsson, Karl Johan,
» Linnér,
» Gärde.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 68 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom tre upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Linder,
» Hagman,
» Tamm,
» Norman,
» Löfvander,
» Forslund,
» Wistrand,
» Roos.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 64 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Eriksson, Carl,
» Granath,
» Gabrielsson,
» Andersson, Alfred,
» Tjällgren,
» Hansson, Jacob,
» Mannerskantz,
» von Stockenström.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Herr **andre vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag hemställer, att kammaren för sin del ville besluta, att ett särskilt utskott, bestående av tjugufyra ledamöter, tolv från vardera kammaren, måtte tillsättas för behandling av ej mindre Kungl. Maj:ts proposition nr 5, med förslag till rättegångsbalk, än även de ytterligare framställningar, som kunna komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i detta ämne eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor; ävensom att andra kammaren inbjudes att i detta beslut förena sig med första kammaren.

Vad herr andre vice talmannen sålunda hemställt bifölls.

Ett protokollsutdrag i ämnet justerades och avsändes till andra kammaren.

Ordet gavs ånyo till herr **andre vice talmannen**, som anförde: Herr talman! Under förutsättning att denna inbjudan från första kammaren bifalles av andra kammaren, hemställer jag, att första kammaren för sin del måtte besluta, att antalet suppleanter i detta särskilda utskott ifrån första kammaren skall vara detsamma som antalet suppleanter i statsutskottet, nämligen nitton.

Härtill lämnade kammaren sitt bifall.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 4, med förslag till lag om ändring i vissa delar av strafflagen m. m.

Efter föredragning av Kungl. Maj:ts proposition nr 5, med förslag till rättegångsbalk, beslöt kammaren att, under förutsättning att för denna propositions behandling tillsattes ett särskilt utskott, hänvisa propositionen till detta utskott men att eljest remittera den till behandling av lagutskott.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 6, med förslag till lag med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara m. m.; samt

nr 7, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 9, angående ersättning i visst fall i anledning av yrkessjukdom, m. m.

Herr **Sandström** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Med hänsyn till omfattningen av det i Kungl. Maj:ts proposition nr 5 avsedda ärendet tillåter jag mig anhålla, att kammaren måtte medgiva utsträckning av tiden för avgivande av motioner i anledning av sagda proposition till det sammanträde, som infaller näst efter tjugo dagar från propositionens avlämnande.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogos och bordlades Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 11—13.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

- nr 1, av herr *Källman* och friherre *Beck-Friis*, om utredning rörande statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar;
 nr 2, av herr *Berling*, om höjda årliga gratifikationer åt vissa före detta verkstads- och banarbetare vid två av staten övertagna enskilda järnvägar; samt
 nr 3, av herr *Elowsson*, *Nils*, om utredning rörande omdaning av kantorsbefattningarna i rikets församlingar.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen i riksdagens första kammare och de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning, den 13 januari 1942.

Till en början beslöto herrar deputerade beträffande kanslitjänstemännen, att de skulle utgöras av en notarie, tre förste stenografer, tio stenografer, en förste kanslist, en kanslist tillika registrator och fyra kanslister.

Herrar deputerade, som vidare beslöto, att med tillsättningen av två steno-
 grafbefattningar skulle anstå tills vidare, i avbidan på anställande av prov
 med anmälda sökande, antogo till

notarie (stomnotarie):

Wistrand, L., sekreterare hos arbetsdomstolen;

förste stenografer:

Widegren, P., f. d. förste assistent hos generalpoststyrelsen,
 Elfner, E., och
 Lundman, A.;

stenografer:

Melander, C. G., juris doktor,
 Torbiörn, G.,
 Hedelius, E., kammarrättsråd,
 Stäckig, S., redaktör,
 Ekman, E., redaktör,
 Hähnel, F., redaktör,
 Julin, G., redaktör, och
 Eriksson, A., fil. kand.;

förste kanslist:

Carlén, E., kammarskrivare i tullverket;

kanslist tillika registrator:

Myrberg, I., kansliråd; samt

kanslister:

von Krusenstjerna, G., amanuens i ecklesiastikdepartementet,
 Vide, T.,
 Strömqvist, Anna, fröken, och
 Grass, N., jur. stud.

Det skulle antecknas, att Carlén och Myrberg redan den 7 samt Wistrand, Lundman, Torbiörn, von Krusenstjerna, Vide och Strömqvist den 10 innevarande januari på särskild anmodan inträtt i tjänstgöring hos kammaren.

Beträffande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att en förste vaktmästare och nio vaktmästare skulle anställas hos kammaren; och antogs därefter till förste vaktmästare C. Jensen och till vaktmästare S. Nilsson, G. Tillman, H. Eriksson, J. Ericsson, K. Swenson, B. Karlsson, C. G. Kjellberg, B. Eklöf och R. Sidén.

Åt Nilsson uppdrogs att ombestyrta utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Här skulle anmärkas, att Jensen, Nilsson och Tillman redan den 7 samt övriga vaktmästare den 9 denna månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Det skulle åligga den sålunda antagna personalen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

År och dag som ovan.

In fidem

G. H. Berggren.

Ordet lämnades på begäran till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Herr talman! Jag får hemställa, att kammaren måtte besluta, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1—3 uppföras sist på morgondagens föredragningslista.

Vad herr förste talmannen sålunda hemställt bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12.18 på dagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Fredagen den 16 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 10, 12 och 13 innevarande månad.

Upplästes ett från andra kammaren ankommet protokollsutdrag, nr 9, utvisande att nämnda kammare förenat sig med första kammaren i dess beslut om tillsättande av ett särskilt utskott för behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 5, med förslag till rättegångsbalk, m. m.

Därefter yttrade herr talmannen, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde onsdagen den 21 i denna månad företaga val av ledamöter och suppleanter i det särskilda utskott, kamrarna nu beslutit tillsätta.

Detta förslag antogs.

Företogs val av åtta suppleanter i utrikesutskottet. Därvid avlämnades 87 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
» Lindström,
» Wistrand,
» Pauli,
» von Heland,
» Ekman,
» Andrén,
» von Stockenström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av femton suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 74 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Andersson, Anders,
» Härdin,
» Caap,
» Pettersson, Johannes,
» Nilsson, Bror,
» Hansson, Sven,
» Hansson, Frans,
» Albertsson,
» Elmgren,
» Mattsson,
» Andersson, Albert,

herr Bondeson,
» Sandberg,
» Holmbäck,
» Wennqvist.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av nitton suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 65 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Magnusson, Karl,
» Bäcklund,
» Carlström,
» Andersson, Karl,
friherre De Geer,
herr Karlsson, Gustaf,
» Björkman,
» Ohlin,
» Boman,
» Anderson, Gustaf Iwar,
» von Heland,
» Ekströmer,
» Gillström,
» Asplund,
» Sundberg,
» Nisser,
» Persson,
» Holmbäck,
» Petersson, Emil.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av femton suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 58 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björnsson,
» Eklund,
» Anderson, Axel Ivar,
» Berg, Robert,
» Aronsson,
» Heüman,
» Sylwan,
» Roos,
» Ericsson, Herman,
» Franzon,
» Elofsson, Gustaf,
» Nordenson,
» Eriksson, Bertil,
» Lindblom,
» Sandström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av nio suppleanter i bankoutsittet. Därvid avlämnades 61 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Leander,
» Lindbärg,
» Nordenson,
» Edin,
» Bodin,
» Löfgren,
» Sylwan,
» Albertsson,
» Elofsson, Gustaf.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av tolv suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 50 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Magnusson, Theodor,
» Brandt,
» Caap,
» Ahlkvist,
» Andersson, Verner,
» Thörnberg,
» Sandström,
» Petersson, Knut,
» Mattsson,
» Lindblom,
» Andersson, Albert,
» Siljeström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tolv suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 68 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Carlsson, Olof,
» Sten,
» Nordborg,
» Strand,
» Holstenson,
» Elovsson, Nils,
friherre Beck-Friis,
herr Näslund,
» Söderkvist,
» Näsström,
» Andersson, Verner,
» Siljeström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av nio suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 59 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Anderberg,
» Olsson, Nils,
friherre Beck-Friis,
herr Dahlström,
» Nilsson, Bror,
» Svedberg,
» Bondeson,
» Karlsson, Gottfrid,
» Näslund.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 11, med förslag till lag om vissa ändringar i lagen den 12 juni 1925 (nr 338) om värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 12, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord.

Föredrogs Kungl. Maj:ts proposition nr 13, om inrättande av ett särskilt stift för Stockholm jämte vissa kringliggande områden.

Propositionen hänvisades, såvitt angick förslaget till lag om ändrad lydelse av §§ 2, 4 och 5 förordningen den 16 november 1863 (nr 61, s. 3) angående allmänt kyrkomöte, till konstitutionsutskottet och i övrigt till behandling av lagutskott.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Källman* och friherre *Beck-Friis* väckta motionen, nr 1, om utredning rörande statsbidrag till icke-statlig anskaffning av ambulansbilar.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet herr *Berlings* motion, nr 2, om höjda årliga gratifikationer åt vissa före detta verkstads- och banarbetare vid två av staten övertagna enskilda järnvägar.

Föredrogs och hänvisades till ett tillfälligt utskott den av herr *Elowsson*, *Nils*, väckta motionen, nr 3, om utredning rörande omdaning av kantorsbefattningarna i rikets församlingar.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 4, av herr *Anderberg* m. fl., om ändrade bestämmelser rörande dagtraktamente och resekostnadsersättning åt landstingsmän m. m.;

nr 5, av herr *Andersson*, *Verner*, m. fl., angående landets tillgodoseende med elektrisk energi och ett planmässigt ordnande av de till landets elektrifiering hörande frågorna;

nr 6, av herr *Karlsson*, *Oscar Gottfrid*, och herr *Heüman*, angående semesterätten för den kvinnliga sjukvårdspersonalen vid statens anstalt för fallandesjuka;

nr 7, av herr *Ericson, Frans*, om beredande av pensionsrätt i statens pensionsanstalt åt läkare vid fristående centraldispensär;

nr 8, av herr *Ericson, Frans*, om beredande av pensionsrätt i statens pensionsanstalt åt biträdande sköterskor vid vårdhem för lättskötta sinnessjuka och dylika anstalter;

nr 9, av herr *Larsson, Sven*, om pension åt förre fattigvårds- och barnavårds-konsulenten A. Andersson;

nr 10, av herr *Ericson, Frans*, om höjning av det såsom villkor för egnahemsbelåning i fråga om bostadsegnahem fastställda maximivärdet; samt

nr 11, av herr *Persson m. fl.*, om utredning av frågan, huru landsbygden skall kunna göras delaktig av de sociala och kulturella förmåner, som städerna bereda sina inbyggare.

Anmälades och bordlades kanslideputerades memorial nr 1, angående antagande av tjänstemän i riksdagens kansli.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

*Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talman-
nen i riksdagens första kammare och de kammarens le-
damöter, som blivit utsedda att jämte herr talman-
nen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning,
den 15 januari 1942.*

Herrar deputerade, som vid tillsättning den 13 innevarande månad av kam-
marens kanslipersonal beslutit, att med tillsättningen av två stenografbefatt-
ningar skulle anstå tills vidare, i avvidan på anställande av prov med anmälda
sökande till befattningarna, antogo nu till innehavare av dessa befattningar
från och med den 16 januari 1942 tills vidare notarien K. E. Skarvall och
kanslisten hos kammaren juris studeranden N. Grass. Till kanslist efter Grass
antogs juris studeranden E. Berggren.

Då Skarvall anmält, att han på grund av militärtjänstgöring vore förhind-
rad att omedelbart infinna sig till tjänstgöring hos kammaren, beviljade herrar
deputerade honom tjänstledighet tills vidare under den tid hans militärtjänst-
göring varade samt antogo till vikarie för honom under ifrågavarande tid no-
tarien B. Ericson-Lindahl.

Är och dag som ovan.

In fidem

G. H. Berggren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens samman-
träde avslutades kl. 12.05 på dagen.

In fidem

G. H. Berggren.